

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om ordnande av Havsforskningsinstitutets verksamheter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att havsforskningen i Finland omorganiseras så att den tvärvetenskapliga havsforskningen koncentreras till Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet. Avsikten är att det inrättas ett Havsmiljöcenter vid Finlands miljöcentral och ett havsforskningsprogram vid Meteorologiska institutet. Enligt förslaget fördelas Havsforskningsinstitutets nuvarande uppgifter mellan Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet. Dessutom är avsikten att inrätta en separat samordningsgrupp för havsforskningen för att utöver Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet sammanföra också andra centrala institutioner som bedriver havsforskning och producerar oceanografiska tjänster.

Syftet med propositionen är att förstärka Östersjöforskningen och ett helhetsinriktat forskningsgrepp. Avsikten är att skapa bättre förutsättningar för tvärvetenskaplig havsforskning genom att sammanföra forskningsgrupper som idag delvis verkar separat och att bilda starkare forskningsenheter. Omorganiseringen innebär att forskningen kring hav, skydd av hav och sjösäkerhet som för närvarande bedrivs vid tre olika inrättningar samlas på två ställen, där den koncentreras till enheter som är specialiserade på havens fysik och biologi och som har ett nära samarbete med varandra.

Havsforskningsinstitutets operationella verksamhet och forskningen som tjänar tra-

fiksektorn samt den fysikaliska observationen av och forskningen kring Östersjön ska enligt förslaget överföras till Meteorologiska institutet. Den forskning och observation som gäller Östersjöns kemi och biologi ansluts enligt förslaget till Finlands miljöcentral för att förstärka centralens nuvarande havsforskningsuppgifter.

För att de föreslagna arrangemangen ska kunna genomföras föreslås det att Havsforskningsinstitutet som separat forskningsinstitution läggs ner och att lagen om havsforskningsinstitutet därför upphävs. Ställningen hos de anställda vid Havsforskningsinstitutet tryggas genom övergångsbestämmelser i lag.

Det föreslås vidare att lagen om meteorologiska institutet preciseras så att institutets uppgifter bättre motsvarar de krav som ställs på verksamheten i dag. Lagen om miljöförvaltningen preciseras genom ett omnämnande av att Finlands miljöcentral bedriver havsforskning. Dessutom föreslås det sådana ändringar i sjöräddningslagen och lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg som följer av att Havsforskningsinstitutet läggs ner.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2009.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
1.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Havsforskningsinstitutet	4
Meteorologiska institutet	6
Finlands miljöcentral	7
Sjöräddningen.....	8
Förhindrande av miljöförorening från fartyg	8
1.2 Internationell jämförelse	9
Sverige.....	9
Estland.....	9
Danmark	9
Tyskland	9
Norge.....	9
1.3 Bedömning av nuläget	10
Havsforskningsinstitutet och Finlands miljöcentral	10
Havsforskningsinstitutet och Meteorologiska institutet	11
2 PROPOSITIONENS MÅL OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	11
2.1 Målsättning.....	11
2.2 Alternativ	12
2.3 De viktigaste förslagen.....	14
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
3.1 Ekonomiska konsekvenser	15
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	16
Konsekvenser i fråga om personal	17
3.3 Miljökonsekvenser	17
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
4.1 Beredningsskeden	18
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	19
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	22
DETALJMOTIVERING	23
1 LAGFÖRSLAG	23
1.1 Lag om upphävande av lagen om havsforskningsinstitutet	23
1.2 Lagen om meteorologiska institutet	24
1.3 Lagen om miljöförvaltningen.....	25
1.4 Sjöräddningslagen.....	25
1.5 Lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg	25
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	25
3 IKRAFTTRÄDANDE	26
LAGFÖRSLAG	27
1. Lag om upphävande av lagen om havsforskningsinstitutet.....	27
2. Lag om ändring av 1 § i lagen om meteorologiska institutet	28
3. Lag om ändring av 6 § i lagen om miljöförvaltningen	29
4. Lag om ändring av 4 § i sjöräddningslagen.....	29
5. Lag om ändring av 30 och 31 § i lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg	30

BILAGA	31
PARALLELTEXT	31
2. Lag om ändring av 1 § i lagen om meteorologiska institutet	31
4. Lag om ändring av 4 § i sjöräddningslagen.....	32
5. Lag om ändring av 30 och 31 § i lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg	33

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Meteorologiska institutet och Havsforskningsinstitutet är forskningsinstitutioner som hör till Kommunikationsministeriets förvaltningsområde. Finlands miljöcentral är ett centrum för forskning och utveckling inom miljöförvaltningen som sorterar under miljöministeriet. För resultatstyrningen av Havsforskningsinstitutet svarar både Kommunikationsministeriet och miljöministeriet.

Havsforskningsinstitutet

Havsforskningsinstitutet är en statlig forskningsinstitution. Institutet grundades 1918 och verksamheten var till en början inriktad på fysikalisk-kemisk havsforskning. År 1955 utvidgades verksamheten till att omfatta också marinbiologi. I dag omfattar Havsforskningsinstitutets organisation tre forskningsprogram och stödenheter som tillhandahåller tekniska och administrativa tjänster. År 2007 var antalet årsverken vid institutet 109.

Havsforskningsinstitutet har enligt lagen om havsforskningsinstitutet (1259/1987) till uppgift att utöva och främja vetenskaplig forsknings- och försöksverksamhet, närmast sådan som gäller naturvetenskapliga egenskaper och företeelser hos de havsområden som omger vårt land, och andra frågor som gäller haven i allmänhet, med beaktande av praktiska behov, särskilt vården och nyttjandet av havsområdena, och ytterligare att sköta det internationella samarbetet och informationstjänsten på området.

Forskningsprogrammet Havets dynamik omfattar forskning om isläge, vattentemperatur och salthalt, våghöjd, havsvattenstånd, ström och spridning av ämnen och operationella tjänster som grundar sig på forskningsdata om dessa. Forskningsprogrammet förmedlar information i realtid via internet till kunder och allmänheten. Institutet ansvarar för den för vintersjöfarten i Finland viktiga istjänsten; ett område av verksamheten med ett omfattande internationellt samarbete.

Forskningen i havsisens fysik omfattar isläggning, isavsmältning och isdrift. Med hjälp av fjärranalys kartläggs istäckets omfattning, förekomsten av olika istyper, vallbildningar och istjocklek. Resultaten av kartläggningen av isläget överförs direkt till istjänsten. Uppgifter om vågor och havsvattenstånd utgör underlag för upprätthållandet och utvecklandet av beräkningsmetoder och prognoser. Vidare undersöks allmänna mekanismer och särdrag som gäller sjögången på Östersjön, samt i samarbete med forskningen i marinkemi utbytet av koldioxid mellan hav och atmosfär. Insamlingen av uppgifter om temperatur och salthalt ansluter sig till forskningen i blandningsprocesser och strömning, som är centrala variabler i de marinkemiska och marinbiologiska analyserna. I spridningsundersökningar undersöks spridning av ämnen och transport av fasta ämnen med vind, vågor och strömmar. Forskningen om strömningar i Nordatlanten gäller vattencirkulation och förändringar i strömmarna. Inom ramen för samarbetet i utvecklandet av strömnings- och transportmodeller (HIROMB-modellen) utvecklas en gemensam fysikalisk numerisk modell som används av alla länder runt Östersjön.

Forskningsprogrammet Östersjöns tillstånd och globala förändringar övervakar ekosystemets tillstånd, rapporterar förändringar och gör prognoser för hur ekosystemet kommer att utvecklas. Havsforskningsinstitutet ansvarar för övervakningen av havets fysik, biologi och kemi i enlighet med 1992 års konvention om skydd av Östersjöområdet marina miljö (FördrS 2/2000; Östersjöns miljöskyddsavtal), rapporterar resultaten till Östersjöns skyddskommission (*HELCOM*) och Internationella rådet för havsforskning (*ICES*) samt producerar årliga indikationsrapporter och deltar i produktionen av internationella bedömningar av Östersjöns tillstånd. Havsforskningsinstitutet har haft en framträdande roll i utvecklandet av övervakningen av Östersjöns tillstånd; ett exempel är utvecklandet av *HELCOMs* internationella övervakningsprogram och algövervakningsprojektet *Alg@line* som utnyttjar handelsfar-

tyg och fjärranalys i kartläggningen av algläget. Forskningsprogrammet tar fram ny, tillförlitlig och mångsidig kunskap om Östersjön och ekosystemets tillstånd och utveckling på lång sikt. Projektet omfattar forskning i klimatförändringens effekter på havets fysikaliska, kemiska och biologiska egenskaper, växelverkan mellan havet och atmosfären och havets och havsisens inverkan på klimatet. Undersökningarna utförs förutom på Östersjön också inom ramen för internationella projekt som gäller Nordatlanten och Antarktis havsområden. Med hjälp av ekosystemmodellering sammanställs prognoser för hur ekosystemet i Östersjön kommer att utvecklas. Modelleringen ingår i det europeiska operationella havsforskningssamarbetet.

Östersjöns processer är ett forskningsprogram för undersökning av ekosystemets verksamhet och processer, arternas mångfald och växelverkan mellan organismer och deras miljö. Målet är att skapa synteser och modeller till underlag för prognoser och förslag till åtgärder som kan förbättra Östersjöns tillstånd. I övergödningundersökningar kartläggs faktorer i miljön som påverkar produktionen av växtplankton och algblomningen samt algarternas ekologi och algblomningens inverkan på andra organismer. Undersökningen av havsbottens processer har som mål att skapa en sammanhängande bild av de kemiska och biologiska processer som påverkar bottenstrukturer och de kvantiteter av närsalter som frigörs från och binds till bottenarna. Målet för biodiversitetsforskningen är att fastställa vilka effekter övergödningen, klimatförändringen, skadliga ämnen och alggifter har på den biologiska mångfalden i Östersjön och ekosystemet, och att undersöka hur förändringar i artsammansättningen påverkar ekosystemet.

År 2005 byggdes laboratorier som motsvarar havsforskningens behov vid Havsforskningsinstitutet. Utöver de vanliga laboratorierutrymmena finns det också ett renrum och några rum där biologiska processer kan analyseras under reglerade förhållanden (klimatrum). Laboratoriet tillhandahåller och utvecklar specialkompetens för provtagning och analyser som behövs inom havsforskning och övervakning i Finland. Laboratoriet är i första hand ett forskningslaboratorium. Per-

sonalen arbetar både i institutets och i forskningsfartyget Arandas laboratorier. Havsforskningsinstitutets laboratorium är ackrediterat av FINAS som provningslaboratorium T040 (EN ISO/IEC 17025) specialiserat på provtagning och kemisk, biologisk och fysikalisk analys av marina prover.

Havsforskningsinstitutet förvaltar forskningsfartyget Aranda, ett modernt forskningsfartyg som nyligen renoverats och som är utrustat för tvärvetenskaplig, åretrunt-havsforskning i alla världens hav. Aranda är ett viktigt instrument för Östersjöforskningen och -övervakningen. Forskningsfartyget omfattas av ett övervakat kvalitetssystem. De senaste åren har fartyget varit ute på expeditioner omkring 120–125 dygn per år. Arandas välutrustade laboratorium och databehandlingssystem gör det möjligt att analysera och behandla prover ute till havs.

Havsforskningsinstitutet har ett omfattande internationellt samarbete. Institutet har under en lång tid haft ett nära samarbete med havsforskningsinstituterna i Östersjöländerna och bl.a. Förenta staterna, Kanada och Kina. Projekten som hör till Europeiska unionens vetenskapsprogram har ökat samarbetet med forskningsinstituterna i Europa. Havsforskningsinstitutet har ansvarat för Finlands deltagande i Internationella rådet för havsforskning (ICES) och den mellanstatliga oceanografiska kommissionen (IOC), och för samarbetet med World Data Center for Oceanography som sorterar under Internationella rådet för vetenskapliga organisationer (ICSU). Inom havsisforskningen är Havsforskningsinstitutet grundande och aktiv medlem i bl.a. JCOMM-IOC Expert Team of Sea Ice (ETSI), International Ice Charting Working Group (IICWG), European Ice Services (EIS) och Baltic Sea Ice Services (BSIS). Det europeiska samarbetet omfattar bl.a. utvecklandet av operationell oceanografi i Europa i olika EuroGOOS-projekt och inom Östersjöavdelningen (BOOS) och Arktiska avdelningen samt i flera fjärranalys- och modelleringsprojekt. Institutet har deltagit aktivt i HELCOMs verksamhet. Havsforskningsinstitutet har också ett omfattande samarbete inom landet med såväl forskningsinstitutioner som universitet.

I anslutning till Finlands Antarktiskforskning finns en permanent Antarktisklogistikgrupp (*FINNARP*) som är placerad vid Havsforskningsinstitutet. Den har till uppgift att sköta praktiska arrangemang i anslutning till expeditionerna och underhållet av forskningsstationerna, samt att koordinera det internationella samarbetet. FINNARP ansvarar för forskningsprojektens resekostnader, transporter, hälsovård, fältutbildning, kläder och proviantering. För varje forskningsprojekt och forskningsexpedition inklusive transporter görs en miljökonsekvensbedömning som lämnas in till miljöministeriet för godkännande. När det gäller miljöfrågor och Antarktis bedrivs ett omfattande samarbete både inom Norden och globalt.

Meteorologiska institutet

Meteorologiska institutet har enligt lagen om meteorologiska institutet (585/1967) till uppgift att införskaffa tillförlitliga uppgifter om Finlands klimat och att handha väderlektjänsten med beaktande särskilt av näringslivets och den allmänna säkerhetens fordringar, samt att utföra meteorologiska undersökningar. Meteorologiska institutet har vidare till uppgift att utföra geomagnetisk kartläggning av Finland, undersöka geomagnetismen och andra till geomagnetismen nära anslutna geofysiska fenomen.

Meteorologiska institutet är en service- och forskningsinrättning som är underställd kommunikationsministeriet. Meteorologiska institutet producerar väderprognoser och andra vädertjänster för allmänhetens, näringslivets och lantbrukets behov, för landtrafikens, sjötrafikens och flygtrafikens behov samt för behov som gäller den allmänna säkerheten såsom befolkningsskyddet och räddningsväsendet och sjöräddningen samt för försvarets behov, i synnerhet för flygvapnet. I anslutning till denna verksamhet hör det till Meteorologiska institutets uppgifter att utfärda varningar för plötsliga förändringar i vädret som medför fara.

Meteorologiska institutet har förutom en generaldirektör och en stab tre resultatområden som är väder och säkerhet, forskning och metodutveckling samt administration. Anta-

let årsverken vid Meteorologiska institutet är 580.

För sitt serviceuppdrag samlar Meteorologiska institutet in information om atmosfärens tillstånd som behandlas i institutets datasystem där program med vädermodeller producerar olika väderprognoser med hjälp av högpriesterande databehandling. Den slutliga väderprognosen görs av en meteorolog.

Inom ramen för sitt forskningsuppdrag undersöker Meteorologiska institutet klimatet och klimatvariationer i allmänhet och i olika projekt som anknyter till jord- och skogsbruk, energisektorn, byggnadssektorn, trafiksektorn och hälsovårdssektorn. Meteorologiska institutet undersöker också klimatets och vädrets samhälleliga och ekonomiska verkningar och utvecklar evalueringen av väder- och klimatrisker. Vidare analyserar Meteorologiska institutet olika metoder att behärska och anpassa klimatförändringen. Meteorologiska institutet forskar också i växthusgaser, som bl.a. härrör från trafiken och också sjötrafiken. Meteorologiska institutet utvecklar globala och lokala klimatmodeller. Ett viktigt forskningsområde är också luftkvaliteten.

Inom meteorologiområdet utvecklas i internationellt samarbete väderprognosmodeller och olika tillämpningar som kan användas inom forskning som gäller vädertjänsten, vägprognoser, klimatet, vindenergi, översvämningssmodeller samt aerosolforskningen. I fråga om de meteorologiska tillämpningarna utvecklas metoder för sannolikhetsprognoser i allmänhet och i synnerhet metoder för att förutse extrema väderfenomen, stormar, störtregn och översvämningar, och förhållanden som kan störa landtrafiken, sjötrafiken och flygtrafiken. Meteorologiska institutet utvecklar nya observationsmetoder för fjärranalys av atmosfären, t.ex. satellitmätning. Inom polarforskningen utvecklas tjänster som bygger på mottagning och processering av satellitdata, samt ekolodning och andra observationsmetoder som bl.a. används för att undersöka klimatförändringen i arktiska områden.

Meteorologiska institutet representerar Finland i flera internationella organisationer och försöker aktivt påverka deras handlingsprogram. Meteorologiska världsorganisationen

(WMO), en organisation som lyder under Förenta nationerna och som har 188 medlemsländer, är den viktigaste bland de internationella organisationerna. WMOs mål är att garantera de bästa tekniska möjligheterna att sköta myndigheternas vädertjänst och varningstjänst. Via de internationella organisationerna har Meteorologiska institutet också tillgång till meteorologiska data, vädersatellitbilder i realtid samt underlag för långtidsprognoser.

Finlands miljöcentral

Finlands miljöcentral inledde sin verksamhet 1995. Finlands miljöcentral är en forsknings- och utvecklingscentral inom miljöområdet och är underställd miljöministeriet. Finlands miljöcentral sköter dessutom vissa uppgifter i samband med nyttjandet och vården av vattentillgångarna som hör till jord- och skogsbruksministeriets verksamhetsområde. Ministerierna styr Finlands miljöcentral i de ärenden som faller inom deras respektive verksamhetsområden.

Enligt 6 § i lagen om miljöförvaltningen (55/1995) bedriver Finlands miljöcentral forskning och utvecklingsarbete som stöder en hållbar utveckling. Finlands miljöcentral övervakar och bedömer miljöns tillstånd och belastning samt markanvändningen och vattentillgångarna, undersöker förändringar i miljön och orsakerna till dem samt hur skadliga förändringar kan förebyggas och avhjälpas. Finlands miljöcentral har också till uppgift att främja en enhetlig nivå på miljövården i landet. Finlands miljöcentral upprätthåller och utvecklar också datasystemen inom sitt verksamhetsområde. Vidare producerar Finlands miljöcentral experttjänster och deltar i stor utsträckning i det internationella samarbetet inom sitt verksamhetsområde.

Finlands miljöcentral har en forskningsavdelning, en avdelning för experttjänster, en data- och informationscentral och en administrativ avdelning samt en stab, en kommunikationsenhet och ett laboratorium. Finlands miljöcentral har regionkontor i Joensuu, Jyväskylä, Kuopio och Uleåborg. De sammanlagda kostnaderna för verksamheten vid Finlands miljöcentral var 2007 cirka 45 miljoner euro. Antalet årsverken var 2007 sammanlagt

cirka 570, av vilka forskning och utveckling stod för cirka 210 årsverken.

Forskningsavdelningen svarar för den långsiktiga vetenskapliga forskningen som bedrivs vid Finlands miljöcentral. Avdelningens forskningsområde täcker naturvetenskaplig-teknisk och samhällsvetenskaplig miljöforskning samt den tvärvetenskapliga miljöforskningen som kombinerar olika forskningsområden. Till avdelningens uppgifter hör också den experimentella forskningen inom Finlands miljöcentralens verksamhetsområde. Övervakningen av miljön, informationsförsörjningen och rapporteringen hör till avdelningens uppgifter till den del som de är nära förknippade med forskningsarbetet. Forskningsavdelningen är organiserad i sju forskningsprogram: forskningsprogrammet för globala miljöförändringar, forskningsprogrammet för biodiversitet, forskningsprogrammet för integrerad vattendragsforskning, forskningsprogrammet för skydd av Östersjön, forskningsprogrammet för miljöskadliga ämnen och risker, forskningsprogrammet för produktion och konsumtion och forskningsprogrammet för miljöpolitik. Avdelningen hade 206 anställda vid utgången av 2007.

Av central betydelse med avseende på havsforskningen är forskningsprogrammet för skydd av Östersjön, som omfattar tillståndet och förändringar i Östersjön, Finlands kustvatten och kustzonen. Till uppgifterna hör övervakning och utvärdering av kustvattnens tillstånd och ekologisk forskning, utvärdering av belastning och skyddsåtgärder och kartläggning av biodiversiteten samt tillhandahållandet av experttjänster för miljöministeriet. I programmet arbetar omkring 25 forskare.

Forskning och utredningar och utvecklingsarbete som gäller Östersjön utförs också inom forskningsprogrammen för integrerad vattendragsforskning, miljöskadliga ämnen och risker samt miljöpolitik. Också enheten för hydrologi vid avdelningen för experttjänster och enheten för geoinformatik och markanvändning vid data- och informationscentralen arbetar med samma frågor.

Finlands miljöcentralens laborieverksamhet består av provnings-, forsknings- och referenslaborieverksamhet. Den experi-

mentella forskningslaboratorieverksamheten hör organisatoriskt till forskningsavdelningen. För provningsverksamheten (T003) och referensmätningarna (PT01) har laboratoriet erhållit ackreditering av FINAS-ackrediteringstjänst. Den ackrediterade provningsverksamheten omfattar kemisk, biologisk och ekotoxologisk analys av vatten-, mark- och sedimentprover och biologiskt material. Cirka 20 procent av analyserna har direkt samband med havsforskningen och övervakningen av havsområdena. Finlands miljöcentral är utsedd av miljöministeriet till nationellt referenslaboratorium inom miljöområdet. Till uppgifterna hör bl.a. att ordna referensmätningar för institutioner som producerar miljöinformation, utveckla metoder och standarder, utbilda experter och ge myndigheterna experthjälp.

Miljöförvaltningen har ett forskningsfartyg, Muikku, som förvaltas av miljöcentralen i Södra Savolax och har sin hemmahamn i Nyslott. Forskningsfartyget används av miljöförvaltningen för undersökningar i Saimen, i Vuoksens övriga insjösystem och i Östersjöns kustvatten. Andra viktiga institutioner som använder forskningsfartyget är Joensuu universitet och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet. År 2007 användes fartyget 57 dagar, av dem 16 dagar i havsområdena.

Finlands miljöcentral är en sådan myndighet för bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor som avses i lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg (300/1979), nedan *fartygsavfallslagen*. Om en fartygsoljeskada eller en fartygskemikalieolycka har inträffat eller det föreligger risk för en sådan på öppen fjärd eller inom den ekonomiska zonen, ska Finlands miljöcentral förordna om bekämpningen och kan också i vissa fall åta sig ansvaret för bekämpningsarbetet. Till uppgiften ansluter sig också tillämpning och utveckling av spridningsmodeller. Finlands miljöcentral ansvarar också för övervakningen av fartygsutsläpp inom Finlands territorialvatten och ekonomiska zon.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att forskningen vid Finlands miljöcentral som tjänar skyddet av Östersjön baserar sig på analys och övervakning av tillståndet i Finlands kustområden, bedömning av skyddsåtgärder,

övervakning, evaluering och analys av belastningen, övervakning av åtgärder som är avsedda att minska belastningen samt evaluering av möjligheterna att genomföra skyddsåtgärder och effekterna av dem. Finlands miljöcentral samordnar kartläggningen av kustens och den submarina biologiska mångfalden.

Finlands miljöcentralns forskningsinsats i frågor som gäller Östersjön är sammanlagt 35–40 årsverken.

Finlands miljöcentral har ett omfattande och välfungerande nationellt och internationellt kontaktnät som inbegriper andra institutioner och universitet med forskning inom samma sektor samt motsvarande inrättningar i andra länder i Europa.

Finlands miljöcentral ansvarar för övervakningen av tillståndet i Finlands kustvatten samt insamlingen av information och rapporteringen om belastningen till HELCOM. Dessutom fungerar Finlands miljöcentral som konsult för HELCOM när det gäller sammanställandet och upprätthållandet av databasen för punktbelastningen i Östersjöområdet.

Sjöräddningen

Meteorologiska institutet, Havsforskningsinstitutet och miljömyndigheterna är sådana övriga sjöräddningsmyndigheter som avses i 4 § 1 mom. i sjöräddningslagen (1145/2001). Om de övriga sjöräddningsmyndigheternas uppgifter föreskrivs närmare i 2 mom. i samma paragraf.

Förhindrande av miljöförorening från fartyg

Finlands miljöcentral är en sådan myndighet för bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor som avses i fartygsavfallslagen, samt ansvarig myndighet för övervakningen av fartygsutsläpp inom Finlands territorialvatten och ekonomiska zon.

Havsforskningsinstitutet hör till de myndigheter som enligt 30 § i fartygsavfallslagen är skyldiga att inom sina verksamhetsområden delta i övervakningen och på begäran ge övervakningsmyndigheterna handräckning, och som enligt 31 § i samma lag är skyldiga att ge behövlig handräckning till de myndig-

heter som bekämpar fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

1.2 Internationell jämförelse

Havsforskningen är ordnad på olika sätt i olika länder. De administrativa lösningarna avspeglar forskningspolitiken i de olika länderna och de gäller därför inte specifikt havsforskningen.

Sverige

I Sverige bedrivs havsforskning vid fem universitet, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut SMHI, Fiskeriverket och Geologiska forskningscentralen. Naturvårdsverket och de lokala miljömyndigheterna ansvarar för övervakningen av miljövården. Dessutom sköter också sjöbevakningen och marinen uppgifter i anslutning till vården av och forskningen i marina miljöer. Havsforskningen i Sverige är decentraliserad och det finns inga egentliga statliga forskningsinstitutioner med undantag för några institutioner som sköter grundläggande övervakningsuppgifter. Upprätthållandet av systematiska övervakningsverksamheter som täcker hela landet och informationshanteringen i anslutning till detta är decentraliserad. I april 2008 fattade den svenska regeringen beslut om att inrätta ett havsmiljöinstitut vid Göteborgs universitet. Institutets uppgift är att koordinera samarbetet mellan Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet och Högskolan i Kalmar närmast när det gäller evaluering av och rapportering om havsmiljöns tillstånd. Institutets årsbudget är cirka en miljon euro och antalet anställda är 10–12 personer.

Estland

I Estland finns det ett självständigt havsforskningsinstitut (Eesti Mereinstitut) som lyder under universitetet i Tartu. Dessutom bedrivs havsforskning vid det tekniska universitetet i Tallinn. Estlands meteorologiska och hydrologiska institut (EMHI) sköter istjänsten, övervakningen av vattenståndet och temperaturen och prognosdata gällande vågor.

Danmark

I Danmark bedrivs havsforskning vid flera olika institutioner. Vid Danmarks meteorologiska institut (DMI) finns en oceanografisk avdelning som ansvarar för den operativa oceanografin, medan den operativa avdelningen vid Danmarks kungliga flotta ansvarar för istjänsten. Havsforskning bedrivs också vid Danmarks tekniska universitet och Niels Bohr institutet i Köpenhamn. Danmarks miljøundersøgelser (DMU) är ett forskningsinstitut med omfattande verksamhet som täcker marin miljö, luftvård, frågor i anslutning till kemikalier och biodiversitet samt samhällsvetenskaplig miljöforskning. Institutet är sedan 2007 knutet till Århus universitet.

Tyskland

I Tyskland finns tre stora havsforskningscentrum som täcker olika sektorer av forskningsområdet: i Bremerhaven (Polar- och havsforskningsinstitutet, Alfred Wegener Institut für Polar- und Meeresforschung, Helmholtz), i Kiel (Havsforskningsinstitutet i Kiel, Leibniz Institut für Meereswissenschaften an der Universität Kiel, IFM-GEOMAR) och i Warnemünde (Institutet för Östersjöforskningen, Institut für Ostseeforschung Warnemünde-Leibniz). Havsforskning bedrivs också vid flera andra Max Planck-, Helmholtz-, Leibniz- och Fraunhofer-forskningsinstitut. Till Helmholtz hör flera andra stora forskningsinstitutioner, t.ex. UFZ som utför olika typer av miljöundersökningar. Sjöfartsverket i Tyskland (BSH) har en enhet i Rostock som ansvarar för istjänsten, och en enhet i Hamburg som är en informationscentral för oceanografi, vattenståndsprognoser och olika marina observationer.

Norge

I Norge finns i förhållande till landets storlek flera institutioner som bedriver havsforskning eftersom havet är en central naturresurs. I Bergen finns ett kluster bestående av åtta institutioner och cirka 700 forskare, till de främsta hör Havsforskningsinstitutet (Havsforskningsinstitutet, IMR), Nansen-

centret (Nansen Center) och Bergens universitet. Det norska polarinstitutet (Norsk Polarinstitut) och UNIS bedriver basforskning. Vid Norges meteorologiska institut finns en avdelning för fysisk oceanografi som ansvarar för de operativa dygnetrunt- funktionerna. Norsk institutt for vannforskning NIVA bedriver tvärvetenskaplig vattenvårdsforskning i inre vattendrag och i kustområdena.

1.3 Bedömning av nuläget

Havsforskningsinstitutet, Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral är självständiga statliga forskningsinstitutioner. Havsforskningsinstitutet och Meteorologiska institutet sorterar under kommunikationsministeriet och Finlands miljöcentral under miljöministeriet.

Havsforskningsinstitutet och Finlands miljöcentral

Finlands miljöcentral och Havsforskningsinstitutet har idag överlappande och parallella eller kompletterande verksamheter bl.a. gäller när det övervakning och forskning, användningen av forskningsfartygen, laboratorieverksamhet, fjärranalys, datasystem och information.

Finlands miljöcentrals och Havsforskningsinstitutets marina observationer och övervakning kompletterar varandra. Havsforskningsinstitutets undersökningar gäller det öppna havet och Finlands miljöcentrals forskning är koncentrerad till kustområden och avrinningsområden. Både forskning i kustområden och havsområden behövs för att det ska vara möjligt att bedöma skyddsåtgärder och förstå effekterna av dem. Havsforskningsinstitutets forskningsfartyg Aranda samlar in material i hela Östersjöområdet, medan miljöförvaltningens forskningsfartyg Muikko eftersom det är mindre lämpar sig för undersökningar vid Finska vikens kust och i skärgårdsvatten. Arandas övervakningsresa i augusti och miljöförvaltningens fartyg Muikkus cirka två veckor långa övervakningsresa i kustområdet har samordnats i fråga om tidtabeller, rutter och information. För bägge fartygen gäller

att det finns utrymme för en förbättring av effektiviteten och resurshushållningen.

Vid både Havsforskningsinstitutet och Finlands miljöcentral är laboratorieverksamheten av hög kvalitet och av samma typ. Bägges laboratorier är också ackrediterade provningslaboratorier. När det gäller kemisk analys har Finlands miljöcentral ett mångsidigare utbud av provanalyser och bestämningar än Havsforskningsinstitutet. I fråga om biologisk analys (artbestämningar) är Havsforskningsinstitutet mångsidigare än Finlands miljöcentral. Inom miljöförvaltningen har provtagningen koncentrerats till de regionala miljöcentralerna. Havsforskningsinstitutet tar i regel själv prover och utvecklar aktivt provtagningsmetoder och -utrustning. En betydande del av de prover som tas vid Havsforskningsinstitutet och Finlands miljöcentral måste analyseras omedelbart. Det finns två referenslaboratorier inom miljöförvaltningen i Finland. Finlands miljöcentrals laboratorium har ett brett kompetensområde när det gäller kemisk och ekotoxikologisk analys av vatten och fasta prover samt provtagning. Meteorologiska institutets laboratorium är referenslaboratorium inom luftkvalitetsområdet.

Institutionerna samarbetar inom utvecklandet av fjärranalysmetoder. Havsforskningsinstitutets kompetens inom fjärranalys gäller främst isläge och algblooming, medan Finlands miljöcentral gör observationer som gäller snöläge, vattenkvalitet, algblooming, markytan och olja.

I fråga om biblioteken och material som gäller miljön i allmänhet finns det vissa överlappningar, men den egentliga havsforskningslitteraturen finns hos Havsforskningsinstitutet. Anskaffningen av periodika har av kostnadsskäl koordinerats mellan institutionernas bibliotek. Finlands miljöcentrals bibliotek är nationellt specialbibliotek för miljöområdet och har liksom också Havsforskningsinstitutets bibliotek bl.a. tillgång till ett stort antal elektroniska publikationer. Havsforskningsinstitutets bibliotek är också nationellt ansvarsbibliotek inom ämnesområdet havsforskning och nationellt depåbibliotek för Internationella rådet för havsforskning (ICES) och den mellanstatliga oceanografiska kommissionen (IOC).

Båda institutionerna har separata datasystem för kärnverksamheten och en sammanlagning av systemen skulle ge synergifördelar.

Havsinformationen har koordinerats genom ett samarbetsavtal mellan institutionerna.

Havsforskningsinstitutet och Meteorologiska institutet

Meteorologiska institutet och Havsforskningsinstitutet verkar i gemensamma lokaler som byggdes 2005 för institutens individuella och gemensamma behov, och verksamheterna kompletterar varandra.

Institutionerna har ett visst samarbete när det gäller de marinmeteorologiska tjänsterna. Havsforskningsinstitutets operationella marinmeteorologiska produkter förs in i Meteorologiska institutets databaser. Kunderna får t.ex. väderprognoser för havsområdena eller observationer av havsvattenståndets växlingar antingen via Meteorologiska institutets system eller direkt från Havsforskningsinstitutet. Expertanalyser av havsvattenståndsprognoser och situationsbundna prognoser som gäller havsvattenståndet erbjuds inte längre som en kontinuerlig vädertjänst. I synnerhet när det uppstår exceptionella situationer under veckoslut eller under semesterperioden är servicen dålig.

Om forskningen i havens fysik överförs till Meteorologiska institutet, betyder det att tjänsterna med situationsbunden information om havsvattenståndet som riktar sig till allmänheten och enskilda ekonomiska aktörer kan permanenteras. Det kommer också att vara möjligt att från en enda källa få tillgång till vädertjänster och havstjänster samtidigt. I exceptionella situationer producerar inte automatiserade atmosfär-hav-modeller som baserar sig på datasystem inte tillräckligt bra information. Först efter ett utbyte av lägesinformation mellan experter inom havsforskning och meteorologi är det möjligt att skapa en exakt helhetsbild av situationen.

Produktionsstrukturen för oceanografiska tjänster kan utvecklas genom en omstrukturering så att det finns en optimal beredskap för ökad efterfrågan på tjänsterna. Isarna minskar i Atlantens norra havsområden och nya betydligt kortare farleder kommer att öppnas

bl.a. för fraktfarten från Asien. Eftersom detta kommer att vara av stor ekonomisk betydelse för näringslivet i de europeiska länderna, kommer också efterfrågan på tjänsterna att öka. Havsforskningsinstitutet och Danmarks och Norges meteorologiska institut har grundat en europeisk istjänst (European Ice Service). Det kommer också att behövas marinmeteorologiska tjänster och vågprognoser i området.

Forskningen i havets fysik och meteorologi utgör basen för utvecklandet av nya modelleringsmetoder och marinmeteorologiska tjänster. För närvarande sker modelleringen separat och samarbete förekommer endast i liten utsträckning. Eftersom materialet delvis består av samma observationer kunde samarbetet vara mer omfattande. I fråga om tid och rum är varken informationen som samlas in för forskning eller för vädertjänster så exakt som den kunde vara om forskningsresurserna, datasystemen och utvecklingsresurserna förenades.

I dag bevakas datasystemen som används för produktionen av oceanografiska tjänster inte dygnet runt, och produktionen sker inte till alla delar i lokaler som är säkra i händelse av störningar eller exceptionella förhållanden.

I fråga om lokalerna har man samarbetat för att spara på kostnaderna. Havsforskningsinstitutets bibliotek är nationellt ansvarsbibliotek inom ämnesområdet havsforskning och nationellt depåbibliotek för Internationella rådet för havsforskning (ICES) och den mellanstatliga oceanografiska kommissionen (IOC). Meteorologiska institutet strävar efter att utveckla sin egen biblioteksverksamhet i samarbete med Helsingfors universitet. Användningen av bibliotekens tryckta material har minskat betydligt i och med införandet av elektroniska publikationsserier.

2 Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att förstärka Östersjöforskningen och det helhetsinriktade greppet om forskningen. Avsikten är att ska-

pa bättre förutsättningar för tvärvetenskaplig havsforskning genom att sammanföra forskningsgrupper som idag delvis verkar separat och genom att bilda starkare forskningsenheter. Ett mål är vidare att göra sektorsforskningsinstitutens ansvarsområden tydligare och gallra överlappande verksamheter. Avsikten är också att förstärka den nationella forskningsinfrastrukturen och utnyttja infrastrukturen effektivare och att utveckla statens laborativverksamhet i miljöforskningsområdet.

Genom att gallra i överlappande verksamheter och intensifiera samarbetet mellan förvaltningsområdena vill man också förbättra produktiviteten.

2.2 Alternativ

Under beredningen har fyra alternativa modeller granskats: en fortsatt verksamhet enligt nuvarande modell, en sammanslagning av Havsforskningsinstitutets verksamheter med Meteorologiska institutet, en överföring av Havsforskningsinstitutets verksamheter till undervisningsministeriets förvaltningsområde eller en överföring av Havsforskningsinstitutets verksamheter till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral.

Under beredningen konstaterades att den nuvarande modellen har brister och att det finns direkta behov att utveckla den. För dessa redogörs närmare under punkt 1.3. Dessutom ansågs att den nuvarande modellen inte erbjuder tillräckliga förutsättningar för att svara på de krav som kommer att ställas på tjänster och forskning i framtiden. Samarbetet mellan Havsforskningsinstitutet, Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral i områden som anknyter till havsforskning eller verksamheter som stöder forskningen har inte heller varit så framgångsrikt som möjligt. I fortsättningen kan samarbetet effektiviseras genom att verksamheterna organiseras på annat sätt.

Det andra alternativet som granskades rekommenderades av utredaren professor Juhani Keinonen som föreslog att Meteorologiska institutet och Havsforskningsinstitutet förenas genom att en ny institution som täcker deras uppgiftsområden grundas inom deras

verksamhetsområden. Detta alternativ löser några av den nuvarande verksamhetsmodellens problem. Med tanke på den havsforskning som idag hör till Finlands miljöcentrals uppdrag är lösningen inte tillfredsställande. Alternativet svarar varken på aktuella eller framtida utmaningar som gäller den nya institutionen och miljöförvaltningen, utan förutsätter att den ekologiskt inriktade havsforskningen omorganiseras. Motsvarande problem gäller också andelen av forskning i havens fysik i en modell där Havsforskningsinstitutets samtliga verksamheter överförs till Finlands miljöcentral.

Tyngdpunkten i Havsforskningsinstitutets verksamhet är vetenskaplig basforskning i synnerhet när det gäller biologisk forskning. I de riktlinjer som dragits upp för sektorsforskningen under den senaste tiden betonas sektorsforskningsinstitutionernas roll som stöd för beslutsfattandet och å andra sidan en tydlig arbetsfördelning i förhållande till basforskningen vid universiteten. Detta kunde leda till att styrningen av Havsforskningsinstitutet överförs till undervisningsministeriet och Havsforskningsinstitutet knyts till ett universitet och blir en vetenskaplig institution som koncentrerar sig på basforskning. Detta alternativ betonar basforskningens ställning och betydelse. Basforskningen vid Havsforskningsinstitutet är dock snarare tillämpad eller sådan på långsiktig datainsamling och datalagring baserad forskning som i sig tjänar den tillämpade forskningen som analyserar havets tillstånd och förändringar i havets tillstånd. Operationella verksamheter som tjänar sjöfarten och egentliga övervakningsuppgifter bör dock i denna modell överföras till Meteorologiska institutets och Finlands miljöcentrals ansvar. Detta alternativ stärker inte på bästa möjliga sätt en helhetsinriktad Östersjöforskning och innebär en försämring av den tvärvetenskapliga havsforskningens förutsättningar. Inte heller universiteten har föreslagit att detta alternativ borde utredas.

Till följd av det ovan anförda kom man under beredningen fram till att föreslå en övergripande lösning som innebär att havsforskningen utvecklas så att forskningen i och övervakningen av Östersjöns kemi och biologi överförs från Havsforskningsinstitutet

till Finlands miljöcentral. De operationella verksamheterna och forskningen som tjänar trafiksektorn samt övervakningen och forskningen som gäller Östersjöns fysik överförs från Havsforskningsinstitutet till Meteorologiska institutet.

En sammanslagning av Havsforskningsinstitutets och Finlands miljöcentrals ekologiska Östersjöforskning ger synergifördelar och effektiviserar analysen av orsakssambanden när det gäller Östersjöns tillstånd och det nationella och internationella expertarbetet (bl.a. inom Europeiska unionen, HELCOM). Den nya forskningshelheten tar bättre än tidigare hänsyn till sambandet mellan Östersjöns tillstånd och förändringar i belastningen från avrinningsområdena. På så sätt förstärks integreringen av forskning med naturökonomisk inriktning och forskning med socioekonomisk inriktning.

Östersjöforskningens centrala teman är 1) Östersjöns tillstånd och långsiktiga förändringar, 2) övergödningen och ekosystemet samt 3) mångfald och nya arter. Den ekologiska havsforskningens nära samarbete med forskningsprogrammen för integrerad vattendragsforskning, miljöskadliga ämnen och globala miljöförändringar vid Finlands miljöcentral skapar möjligheter att granska skyddet av Östersjön i ett större sammanhang än tidigare. Målet är att producera information om Östersjön och instrument för en effektiv skyddspolitik och kostnadseffektiva skyddsåtgärder.

Avsikten med sammanslagningen av Havsforskningsinstitutets och Meteorologiska institutets verksamheter är också de synergifördelar som uppnås genom att tjänster som produceras för sjöfartens behov och för sjösäkerheten förenas med vädertjänsterna. Målet är också att prognostjänsterna ska få tillgång till situationsspecifik information som i fråga om tid och rum är mer exakt än för närvarande. Genom att det utvecklas integrerade hav-atmosfär-modeller blir det möjligt att för myndigheter och andra användare av oceanografiska tjänster och vädertjänster producera prognoser, som dygnet runt ger kunden den lägesbild som kunden för tillfället behöver - i form av en samtidig och färdig helhet som kommer från en enda källa. Målet är också att utvidga prognostjänsterna till att

omfatta situationsspecifika vattenståndsprognoser i synnerhet under exceptionella väderleksförhållanden. Havsvattensståndet och växlingarna i vattenståndet är av central betydelse för den logistiska planeringen och effektiviteten inom sjöfarten, och är därför en väsentlig faktor med inverkan på näringslivets ekonomiska intressen.

Målet för sammanslagningen av den forskning som bedrivs vid Havsforskningsinstitutet och forskningen vid Meteorologiska institutet är att uppnå synergifördelar för forskningen i klimatförändring och växthusgaser, för de marina observationerna samt forskningen som gäller Nordatlanten och Antarktis. Genom att Havsforskningsinstitutets och Meteorologiska institutets forskning och utvecklingen av tjänsterna förenas förbättras också möjligheterna att sammanställa ny information och tjänster för de norra havsområdena och svara på den ökade efterfrågan på marinmeteorologiska tjänster.

Både när det gäller forskningen i havens fysik och havstjänsterna uppnås synergifördelar när man använder samma produktionsplattform med dygnet runt bevakade servrar och datanät och kapacitet för sådan högpresterande databehandling som utvecklingsarbetet kräver.

Leveranssäkerheten i fråga om oceanografiska tjänster förbättras, när datasystemen som används för att producera tjänsterna kopplas till en tekniskt säkrad och dygnet runt bevakad distributionskanal och när produktionen kan flyttas till säkra lokaler i händelse av störningar eller exceptionella förhållanden.

Målen uppnås genom att nuvarande Havsforskningsinstitutets verksamheter förenas med Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet och det bildas starkare enheter och grupper för havsforskning och marinmeteorologiska tjänster än tidigare vid båda institutionerna. Arrangemanget innebär att de tvärvetenskapliga forskningsinstitutionerna binds till effektiveringen av havsforskningen och ett fast samarbete. På så sätt skapas en större koncentration av ekologisk, fysikalisk och tvärvetenskaplig Östersjöforskning, vilket skapar möjligheter till brett upplagd forskning och experttjänster.

Som ett resultat av omorganiseringen bildas en enhetlig och koncentrerad enhet för ekologisk Östersjöforskning vid Finlands miljöcentral, ett Havsmiljöcenter, som är dubbelt större än den nuvarande forskningsenheten. Havsmiljöcentret vid Finlands miljöcentral och havsforskningsenheten vid Meteorologiska institutet blir också starkare samarbetsparter inom internationell forskning och internationellt samarbete och kan också bättre än tidigare konkurrera om internationell finansiering. Effektiveringen av sambruket av forskningsfartygen Aranda och Muikku ger ett bredare forskningssamfund möjligheter att utnyttja fartygen.

Helheten som avses i förslaget anses bäst svara på de behov som Finland har när det gäller havsforskningen. Den föreslagna omorganiseringen genomför också en indelning i miljösektor och trafiksektor som överensstämmer med kommunikationsministeriets och miljöministeriets ansvarssektorer och som det finns en tydlig beställning på. I de övriga granskade alternativen kan den behovs- och beställarbaserade avgränsningen inte genomföras optimalt utan att det uppstår betydande överlappande funktioner.

2.3 De viktigaste förslagen

Det föreslås att havsforskningen i Finland omorganiseras så att den bättre än för närvarande uppfyller de utmaningar miljö- och klimatfrågorna ställer. Vid Finlands miljöcentral inrättas ett Havsmiljöcenter och vid Meteorologiska institutet ett havsforskningsprogram genom de arbetsordningar som fastställs av generaldirektörerna. Omorganiseringen innebär att forskningen som ansluter till hav, skydd av haven och sjösäkerhet och som för närvarande bedrivs vid tre olika inrättningar samlas på två ställen. Havsforskningen koncentreras till två enheter som har ett nära samarbete med varandra. Vidare föreslås att det inrättas en samordningsgrupp för havsforskningen, som utöver Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet sammanför också andra centrala institutioner som bedriver havsforskning och producerar oceanografiska tjänster.

Enligt förslaget förläggs följande verksamheter till Meteorologiska institutet: övervakningen av och forskning i Östersjöns fysik samt den verksamhet som gäller Östersjöns tillstånd och globala miljöförändringar till den del som den avser klimatförändringens verkningar och modellering av havets fysik. Också forskningen i havets dynamik och de tjänster som produceras i anslutning till forskningen samt av de tekniska tjänsterna Antarktislogistikgruppen (*FINNARP*) förläggs till Meteorologiska institutet. Havsforskningsinstitutets kvalitetssystem till den del som det gäller forskningen i havets fysik överförs till Meteorologiska institutet och blir en del av Meteorologiska institutets kvalitetssystem.

Enligt förslaget överförs forskningen och övervakningen som gäller Östersjöns kemi och biologi till Finlands miljöcentral. Uppgiftshelheten omfattar Havsforskningsinstitutets nuvarande forskningsprogram om processer i Östersjön som bl.a. behandlar processer nära botten, övergödning och biologisk mångfald. Också övervakningen och laborativ verksamheten i anslutning till forskningen i Östersjöns tillstånd och globala förändringar överförs till Finlands miljöcentral. Forskningsfartyget Aranda överförs från Havsforskningsinstitutet till Finlands miljöcentral. Havsforskningsinstitutets ackrediterade verksamhet till de ovan nämnda uppgifterna överförs till Finlands miljöcentralens ansvar och blir en del av Finlands miljöcentralens ackrediterade verksamhet.

De tekniska och administrativa tjänster som stöder de ovan nämnda forsknings- och övervakningsuppgifterna, såsom grundläggande datatekniska tjänster, datasystem och elektroniska tjänster, samt ekonomiförvaltning, personaladministration och vaktmästar- och sekreterartjänster överförs till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral enligt den föreslagna arbetsfördelningen. Fälttjänster och underhåll överförs till Meteorologiska institutet.

Vidare inrättas en samordningsgrupp för havsforskningen. Till medlemmar i gruppen kallas förutom Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral alla centrala institutioner som bedriver Östersjöforskning och pro-

ducerar Östersjötjänster. Målet är att effektivisera havsforskningen och produktionen av tjänster genom att skapa bättre möjligheter till samarbete mellan aktörerna.

Målet är att omorganiseringen av Havsforskningsinstitutet ska genomföras vid ingången av 2009.

Överföringen av Havsforskningsinstitutets verksamheter till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral förutsätter att den gällande lagen om havsforskningsinstitutet och ändringar i den upphävs och att det görs ändringar i lagen om meteorologiska institutet och lagen om miljöförvaltningen. I ändringen av lagen om meteorologiska institutet ingår en uppdatering av beskrivningen av Meteorologiska institutets uppdrag så att den bättre motsvarar dagens krav. Utöver dess ändringar görs också ändringar i sjöräddningslagen och fartygsavfallslagen samt ändringar i förordningar.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

De arrangemang som omorganiseringen av Havsforskningsinstitutets verksamheter förutsätter har beaktats i budgetpropositionen för 2009. Enligt förslaget ska verksamheter som gäller Östersjöns kemi och biologi flyttas till Finlands miljöcentral och den fysikaliska havsforskningen och de operationella tjänsterna till Meteorologiska institutet.

För omorganiseringen av Havsforskningsinstitutets verksamheter fördelas 8,8 miljoner euro mellan Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral, som är det nettoanslag som reserverats för Havsforskningsinstitutets verksamhet 2009 inom de ramar för statsfinanserna 2009—2012 som har godkänts av statsrådet. Av detta anslag överförs på årsnivå cirka 4,6 miljoner euro till Finlands miljöcentral, till miljöministeriet cirka 0,1 miljoner euro och cirka 4,1 miljoner euro till Meteorologiska institutet. Anslagens nivå grundar sig på verksamheternas nuvarande omfattning och finansieringsnivån för de verksamheter som överförs till Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet. Om verksamheternas omfattning eller uppgiftsfördel-

ningen senare förändras, justeras finansieringen så att den motsvarar förändringen.

Personalkostnaderna har beaktats i de anslag som föreslås för Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral i förhållande till den personal som överförs och i enlighet med vad uppgifterna kräver. Ansvar för avtal och kostnader som gäller Meteorologiska institutets och Havsforskningsinstitutets gemensamma lokaler fördelas mellan Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral på motsvarande sätt som Havsforskningsinstitutets nuvarande lokaler fördelas mellan de verksamheter som överförs till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral. Avsikten är att användningen av lokalerna effektiviseras så att ytterligare synergifördelar uppnås. Kommunikationsministeriet och miljöministeriet har kommit överens om rumsarrangemang i Meteorologiska institutets och Havsforskningsinstitutets nuvarande gemensamma lokaler för den biologiska havsforskningen vid Finlands miljöcentral fram till utgången av 2012. Finansieringen av Antarktiskologistiken har beaktats i det anslag som föreslås för Meteorologiska institutet. Förvaltningen av forskningsfartyget Aranda övergår till Finlands miljöcentral. Fördelningen av de operationella kostnaderna för Aranda mellan Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral har beaktats i de anslag som föreslås för institutionerna. Avsikten är att Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral sinsemellan separat ingår ett avtal om användningen av Aranda och om fördelningen av kostnaderna samt om fältarbetet och underhållet av fartyget. De administrativa tjänsterna och övriga kostnader fördelas mellan Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral i förhållande till antalet anställda på det sätt som uppgifterna förutsätter.

Genomförandet av förslaget förutsätter att vissa kostnader av engångsnatur som uppstår under inledningsskedet och som kommer att preciseras senare täcks. Det är närmast fråga om kostnader för flyttning och ändringsarbeten i lokalerna. Synergifördelar kan uppnås först på längre sikt. Personalen vid Havsforskningsinstitutet har för närvarande i genomsnitt lägre löner än personalen vid Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral. Överföringen av personalen från Havsfors-

forskningsinstitutet till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral betyder att Meteorologiska institutets och Finlands miljöcentrals lönekostnader ökar.

Förslaget har inga väsentliga konsekvenser när det gäller intäkterna av avgiftsbelagda prestationer eftersom intäkterna är obetydliga. Avsikten är att höja andelen extern finansiering.

Genomförandet av Meteorologiska institutets och Finlands miljöcentrals produktivhetsprogram fortsätter enligt de produktivhetsprogram som fastställts inom förvaltningsområdena. De minskningar av antalet årsverken som ska genomföras enligt Havsforskningsinstitutets produktivhetsprogram som sträcker sig fram till 2011 omdirigeras enligt förslaget till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral i förhållande till antalet anställda som flyttas över till dessa. Överföringen av ekonomiförvaltnings- och personaladministrationsuppgifter till servicecentralen fortsätter i enlighet med de beslut som fattats tidigare inom de mottagande institutionernas förvaltningsområden.

De nya produktivhetsfrämjande åtgärderna genomförs som en del av produktivhetsprogrammen för de mottagande institutionernas förvaltningsområden. I fråga om de nya produktivhetsfrämjande åtgärderna ska minskningen av ett årsverke vid Havsforskningsinstitutet 2009 gälla Finlands miljöcentral i budgetpropositionen för 2009. Den behållning som den strukturella omorganiseringen medför ingår redan i de produktivhetsmål som fastställdes i samband med ramarna för statsfinanserna 2009—2012. Avsikten är att det avtalas särskilt om hur den ska fördelas mellan Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Sammanläggningen av den kemisk-biologiska Östersjöforskningen vid Finlands miljöcentral och Havsforskningsinstitutet när det gäller processer nära botten, kartläggningen av och forskningen i övergödning och biologisk mångfald, laboratorieverksamheten och organiseringen av övervakningen innebär

en effektivisering av bedömningen av Östersjöns tillstånd.

Genom att bättre än för närvarande förena information och metoder från olika forskningsområden blir det möjligt att i betydande grad förbättra förutsättningarna för undersökningen av förändringarna i Östersjöns tillstånd.

Med beaktande av det väletablerade internationella informationsutbytet inom havsforskningssektorn främjas den fria tillgången på miljöinformation i och med att datasystemet för havsinformation sammanförs och förenhetligas i enlighet med de krav som ställs i den nationella strategin för geografisk information och i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (INSPIRE).

Laboratorieverksamheten drar nytta av att resurserna förenas, vilket överensstämmer med riktlinjerna för utvecklandet av statens laboratorieverksamhet. Den kemiska provningen kan centraliseras och effektiveras och referenslaboratorieverksamheten utvidgas inom ramen för ett gemensamt ledningssystem. I synnerhet främjar en sammanslagning av Havsforskningsinstitutets biologiska laboratorieverksamhet med Finlands miljöcentrals laboratorieverksamhet utvidgningsmöjligheterna för Finlands miljöcentrals nationella referenslaboratorium inom miljöområdet på ett kostnadseffektivt sätt.

I och med att forskningsfartygen hör till samma förvaltningsområde skapas förutsättningar för en bättre koordinering av användningen av fartygen, vilket garanterar att de observationer som görs i skärgården och kustområdena stöder övervakningen av havsområdena och forskningen i Östersjöns processer.

Genom att resurserna förenas uppnås en betydande fördel i konkurrensen om Europeiska unionens forskningsanslag. Ansökningar som gäller projekt inom Europeiska unionens sjunde ramprogram för forskning förutsätter att forskningsgrupperna kan bedriva tvärvetenskaplig forskning som förenar forskning som gäller havens naturvetenskapliga fenomen, havens belastning och samhällets olika sätt att lösa problem. Genom att Finlands miljöcentrals och Havsforskningsinstitutets

starka sidor förenas blir det möjligt att skapa en mycket stark tvärvetenskaplig forskningsorganisation som kan konkurrera med de ledande forskningsinstitutionerna i Europa.

Genom att man utvecklar integrerade operationella hav-atmosfär-modeller blir det möjligt att för myndigheter och andra användare av oceanografiska tjänster och vädertjänster sammanställa prognoser där en komplett lägesbild som behövs för ett visst ändamål kan levereras samtidigt från en enda källa tack vare Meteorologiska institutets dygnetruntjour och tekniskt säkra och övervakade distributionskanaler.

I och med att utvecklandet och produktionen av vädertjänster och oceanografiska tjänster förenas förbättras kostnadseffektiviteten. Med en gemensam plattform för tjänsterna är det också möjligt att kostnadseffektivt utveckla nya operationella tjänster för allmänheten, myndigheterna och ekonomiska aktörer. Det kan t.ex. vara nya typer av varningstjänst och varningstjänster och lägesbilder vid naturkatastrofer.

Genom att havsforskningen som gäller havens fysik och den meteorologiska forskningen förenas uppnås synergifördelar för den forskning som gäller klimatförändring och växthusgaser, kartläggningen av havens fysikaliska tillstånd och den forskning som gäller Nordatlanten och Antarktis. Överföringen av Havsforskningsinstitutets forskning i havens fysik till Meteorologiska institutet förbättrar möjligheterna att koncentrera forskningen i klimatförändringen och klimatförändringens samhälleliga och ekonomiska konsekvenser. Tillämpad klimatförändringsforskning är bl.a. forskning kring havsnivåhöjningen och sjöfarten och möjligheterna att utnyttja naturtillgångarna i de arktiska havsområdena. På så sätt skapas också konkurrensfördelar i konkurrensen om internationell finansiering.

En effektiv utveckling och användning av de modeller som används inom forskningen och den operationella verksamheten förutsätter att datasystemen har kapacitet för högpresterande databehandling. Meteorologiska institutet har servrar och nätverk som övervakas dygnet runt och kapacitet för högpresterande databehandling och som i och med att verksamheterna förenas blir tillgängliga

för havsforskningen och produktionen av oceanografiska tjänster.

Systemen, processerna och personalen som producerar Meteorologiska institutets operationella vädertjänst är i ständig beredskap under alla förhållanden, också under extrema vädersituationer och störningar och undantagsförhållanden i samhället. Alla datasystem som används för att producera oceanografiska tjänster kommer att omfattas av dygnetruntbevakningen, och produktionen kan under undantagsförhållanden flyttas till säkra lokaler.

Konsekvenser i fråga om personal

Den personal i arbetsavtals- och tjänsteförhållande vid Havsforskningsinstitutet som sköter de uppgifter som överförs till Meteorologiska institutet samt motsvarande tjänster och uppgifter kommer enligt förslaget att överföras till Meteorologiska institutet. På samma sätt kommer den personal i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande vid Havsforskningsinstitutet som sköter de uppgifter som överförs till Finlands miljöcentral och motsvarande tjänster och uppgifter att överföras till Finlands miljöcentral. Enligt uppgift kommer 53 tjänster eller arbetsavtalsförhållanden att överföras till Meteorologiska institutet och 55 tjänster eller arbetsavtalsförhållanden till Finlands miljöcentral och en tjänst till miljöministeriet.

Överdirektörstjänsten vid Havsforskningsinstitutet dras in efter det att den preciserats i statsbudgeten för 2009.

Vid överföringen av personalen har god personalpolitik iakttagits och frågor med anknytning till överföringen har behandlats i samarbetsförfarande.

3.3 Miljökonsekvenser

De föreslagna lagarna medför inga betydande konsekvenser för miljön, t.ex. direkta konsekvenser för miljöns tillstånd, människors levnadsförhållanden, samhällsstrukturer eller naturresurser. Förslagen skapar däremot när de genomförs förutsättningar för en effektivisering av havsforskningen; omorganiseringen har alltså indirekta positiva miljökonsekvenser.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden

Behovet av en utredning av möjligheterna att fördjupa samarbetet mellan Meteorologiska institutet och Havsforskningsinstitutet lyftes fram i programmet för statsminister Matti Vanhanens II regering.

Kommunikationsministeriet utsåg 2007 professor Juhani Keinonen till utredare med uppgiften att göra en bedömning av möjligheterna till fördjupat samarbete. I utredningen föreslogs som ett alternativ att det inrättas en ny institution inom Meteorologiska institutets och Havsforskningsinstitutets verksamhetsområden som täcker deras uppgiftsområden.

Med utredarens bedömningar som grund utreddes möjligheten att förena verksamheterna vid institutionerna som hör till förvaltningsområdet. Kommunikationsministeriet tillsatte den 7 november 2007 en arbetsgrupp för beredningen av en sammanslagning av verksamheterna vid de institutioner som hör till förvaltningsområdet.

Utredarens uppdrag gällde endast utredningen av ett samarbete mellan Meteorologiska institutet och Havsforskningsinstitutet, men man ansåg att det fanns möjligheter till ett bredare samarbete, varför också gränsdragningen mellan Havsforskningsinstitutet och andra förvaltningsområden och forskningsinstitutioner utreddes (bl.a. Finlands miljöcentral, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Geologiska forskningscentralen, Forststyrelsen, jord- och skogsbruksministeriet). Ett tätare samarbete mellan Finlands miljöcentral och Havsforskningsinstitutet ansågs i synnerhet ge synergifördelar.

Den 1 februari 2008 fastställde trafikminister Anu Vehviläinen och miljöminister Kimmo Tiilikainen att beredningen av omorganiseringen av Havsforskningsinstitutets verksamhet ska inledas enligt en ny modell och att Havsforskningsinstitutets verksamheter ska fördelas mellan Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral.

Kommunikationsministeriet och miljöministeriet tillsatte den 13 februari 2008 en arbetsgrupp för beredningen av förslaget med medlemmar förutom från kommunikations-

ministeriet och miljöministeriet också från Meteorologiska institutet, Havsforskningsinstitutet och Finlands miljöcentral.

Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling behandlade omorganiseringen av Havsforskningsinstitutets verksamhet vid ett sammanträde den 6 mars 2008. Ministerarbetsgruppen förordade en uppdelning av Havsforskningsinstitutets uppgifter med en förstärkning av Östersjöforskningen som mål. Ministerarbetsgruppen konstaterade att förutsättningarna för en regionalisering av den marina miljöforskningen utreds separat efter det att den ekologiska havsforskningen fr.o.m. ingången av 2009 har överförs till Finlands miljöcentral.

Ett projekt som gäller en reform av styrsystemet för och strukturerna inom sektorsforskningen som baserar sig på ett beslut av statsrådet har pågått samtidigt som beredningen av denna proposition. Under beredningen blev utredaren Rantanens mellanrapport om sektorsforskningsreformen färdig. Slutledningarna i mellanrapporten strider inte mot förslagen i propositionen.

Propositionen kan enligt den information som finns tillgänglig om förberedelserna inför inrättandet av statens laboratoriecentral anses vara i linje med projektet.

Slutrapporten från den utvärdering av vattensektorn i Finland som Finlands Akademi har låtit utföra publicerades den 1 april 2008. I slutrapporten föreslår en internationell expertpanel att överföringen av Havsforskningsinstitutets verksamheter till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral bör omvärderas. Å andra sidan konstaterar expertpanelen också att en sammanslagning av Havsforskningsinstitutets och Finlands miljöcentrals enheter kan ge synergifördelar. Regeringen har därför inte ansett det motiverat att ändra förslaget.

Omorganiseringen av Havsforskningsinstitutets verksamheter och uppgiftsfördelningen mellan Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral har behandlats i institutionernas samarbetsorgan. Personalen har också varit representerad i de arbetsgrupper som har planerat omorganiseringen.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionen har varit på remiss två gånger. Den har sänts för kännedom och eventuella utlåtanden till över femtio instanser; till olika inrättningar inom statsförvaltningen, universitet, forskningsinstitutioner, kommittéer, miljö- och personalorganisationer samt några företag.

Hälften av remissinstanserna understöder den omorganisering av Havsforskningsinstitutets verksamheter som föreslås i propositionen. Den andra hälften av remissinstanserna ser ändringen som ett hot mot den tvärvetenskapliga forskningen i och med att fysikalisk, kemisk och biologisk havsforskning fördelas mellan två förvaltningsområden.

Under det andra remissförfarandet understöder alla ministerier propositionen eller har inget att anmärka med anledning av propositionen. Flera remissinstanser föreslår att det inrättas ett tvärvetenskapligt havsmiljöcenter som skulle binda aktörerna vid en bred och högkvalificerad havsforskning och förstärka den naturvetenskapliga och miljöinriktade Östersjöforskningen. Också inrättandet av en samordningsgrupp för havsforskningen anses vara viktigt.

Justitieministeriet har inget att anmärka med anledning av lagförslagen.

Justitiekanslern i statsrådet konstaterar att regeringens proposition beaktar justitiekanslerns tidigare påpekande om jämförelser mellan olika alternativ samt redogörelser för inlämnade utlåtanden. Enligt justitiekanslern ger propositionen i sin nuvarande utformning innehållsmässigt ett bättre underlag för debatten och beslutsfattandet i Riksdagen.

Från inrikesministeriet har utlåtanden inlämnats av Räddningsavdelningen och Gränsbevakningsväsendet. Bägge anser att deras tidigare förslag till precisering av lagstiftningen har beaktats.

Försvarsministeriet hade inget att anmärka med anledning av lagförslagen. Ministeriet anser det vara viktigt att myndigheterna inom försvarsministeriets förvaltningsområde i fortsättningen kan få de tjänster de behöver från Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral på samma sätt som från Havsforskningsinstitutet. Huvudstaben anser en

bestämmelse på lagnivå om stödet för försvarsmaktens funktioner vara motiverad och nödvändig. Den reform som propositionen avser är enligt huvudstaben organisatorisk och försämrar inte förutsättningarna för ett fortsatt gott myndighetssamarbete.

Finansministeriet anser i sitt utlåtande förslagen om en överföring av Havsforskningsinstitutets verksamheter till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral vara motiverade. Finansministeriet föreslår ändringar i detaljer som gäller de anställdas ställning. Finansministeriet konstaterar också att propositionen som ska behandlas i finansutskottet inte dessutom behöver behandlas i finanspolitiska ministerutskottet.

Undervisningsministeriet meddelade att det inte utnyttjar möjligheten att yttra sig om det ändrade utkastet till proposition om omorganisering av Havsforskningsinstitutets verksamheter.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelade att det inte har några kommentarer med anledning av propositionen.

Jord- och skogsbruksministeriet konstaterar i sitt utlåtande att regeringens proposition är motiverad och kan understödjas. Ministeriet vill också fästa uppmärksamhet vid organisationen av övervakning och forskning som gäller vattnet i inre vattenvägar. Jord- och skogsbruksministeriet anser att lägesbilder som gäller översvämningar, utöver vattendrag som svämmar över, också ska gälla situationer som orsakas av att havsvattennivån stiger och översvämningar i städer vid störtregn. För detta ändamål borde det också göras en bedömning av behovet av att organisera uppgifterna i anslutning till de hydrologiska och meteorologiska tjänsterna samt placeringen av Finlands miljöcentralens personal i Havsforskningsinstitutets lokaler som blir lediga i Gumtäkt.

Miljöministeriet konstaterar att ett Havsmiljöcenter som inrättas vid Finlands miljöcentral vid ingången av 2009 förbinder Finlands miljöcentral till en bred och kvalificerad havsforskning. Samtidigt förstärks den naturvetenskapliga Östersjöforskningen och också den tvärvetenskapliga miljöforskningen.

Utrikesministeriet avstår i sitt utlåtande från att ta ställning till arrangemangen kring

organiseringen av havsforskningen, men vill betona de allmänna politiska aspekterna i Europeiska unionen och Östersjöpolitiska aspekterna som det kunde redogöras närmare för i motiveringen till regeringens proposition. Utrikesministeriet anser att Havsforskningsinstitutets förslag om ett Havsmiljöcenter för Östersjön vara ett bra och intressant föremål för en utredning, och att man redan i anslutning till den nu aktuella propositionen borde utreda om modellen med ett Havsmiljöcenter kunde utvidgas internationellt i Östersjöstaternas och Europeiska unionens riktning.

Finlands miljöcentral anser att omorganiseringen av havsforskningen är nödvändig för att det ska vara möjligt att uppfylla de internationella förpliktelseerna. Den nuvarande arbetsfördelningen mellan Finlands miljöcentral och Havsforskningsinstitutet har i flera sammanhang visat sig vara konstruerad. Finlands miljöcentral anser att reformen skapar förutsättningar för ett starkt forskningssamarbete. Finlands miljöcentral anser vidare att omorganiseringen utvecklar verksamheterna som redan finns, bl.a. genom att forskningsfartygen och laboratorier utnyttjas effektivare. Sammanslagningen ger samtidigt flera andra synergifördelar.

Nylands miljöcentral understöder förslaget till omorganisering av Havsforskningsinstitutets verksamheter.

Meteorologiska institutet anser i sitt utlåtande att det är viktigt att överlappningar som förekommer inom havsforskningen avvecklas, i synnerhet när det gäller Finlands miljöcentral och Havsforskningsinstitutet. Ett tätare samarbete mellan Meteorologiska institutet och Havsforskningsinstitutet anses medföra fördelar när det gäller operativa verksamheter och forskningsområden som är viktiga ur samhällets synvinkel. Meteorologiska institutet anser också att det genom omorganiseringen dessutom blir möjligt att producera viktig information om klimatförändringen.

Havsforskningsinstitutet föreslår i sitt utlåtande att propositionen inte lämnas till Riksdagen i sin nuvarande form och att den ska returneras för ny beredning. Havsforskningsinstitutet anser att utvecklandet av havsforskningen i Finland bör behandlas i enda helhet och med beaktande av de utredningar

som gäller statens sektorsforskningsinstitutioner och miljölaboratorier. Havsforskningsinstitutet föreslår att det grundas ett ledande, tvärvetenskaplig havsmiljöcenter för Östersjöområdet i Finland. Havsforskningsinstitutet understöder propositionens förslag om inrättande av en samordningsgrupp för havsforskningen och föreslår samtidigt att gruppen borde utvidgas med sakkunskap som representerar kultur och näringsliv som anknyter till havet.

Direktionen för Havsforskningsinstitutet motsätter sig propositionen på samma grunder som Havsforskningsinstitutet. Direktionen föreslår också två utvecklingsalternativ: att förslaget omprövas och det görs en utredning om möjligheterna att i Finland grunda en ledande havsforskningsorganisation för Östersjöområdet som finansieras av de olika ministerierna, eller att resultatstyrningen av havsforskningen och forskningsresurserna i sin helhet underställs undervisningsministeriet eller att det inrättas ett forskningskonsortium för vattenforskning.

Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet anser att nivån på havsforskningen i Finland och forskningens mångsidighet bör tryggas oberoende av organisationsstrukturen. Forskningsinstitutet understöder propositionens förslag om inrättande av en samordningsgrupp för havsforskningen och vill delta aktivt i gruppens verksamhet.

I Sjöfartsverkets utlåtande konstateras att propositionens grundläggande syfte att förstärka havsforskningen i Östersjön kan understödjas. Sjöfartsverket anser dock att också andra alternativa modeller borde granskas i propositionen. I fråga om de mål som propositionen ställer konstaterar Sjöfartsverket att förslaget som gäller fördelningen av uppgifter mellan Finlands miljöcentral och Meteorologiska institutet inte tillräckligt stöder målsättningen att samla och förstärka de uppgiftsområden som hör till havsforskningen. Att uppgifterna att producera lägesbilder och prognoser och vädertjänster och oceanografiska tjänster samlas på ett ställe anser Sjöfartsverket vara värt att understöda.

Centralen för undersökning av olyckor konstaterar i sitt utlåtande att man är oroad över vilka verkningar indragningen av Havsforskningsinstitutet kommer att ha på centra-

lens verksamhet och vill att andra alternativ för utvecklandet av havsforskningen tas till övervägande.

Vägförvaltningen understöder regeringens förslag om indragning och omorganisering av Havsforskningsinstitutets verksamheter.

I utlåtandena från Finlands Akademi, universiteten och flera forskningsinstitutioner och kommittéer och naturskyddsorganisationer anser man att propositionen splittrar havsforskningen. I utlåtandena är man oroad för kvaliteten på forskningen. Avdelningen för atmosfärfvetenskaper och geofysik vid Helsingfors universitet konstaterar dock i sitt utlåtande att man anser att den föreslagna sammanslagningen ökar synergien och skapar möjlighet till ett ännu effektivare samarbete än tidigare.

Biovetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet förhåller sig negativ till förslaget. Fakulteten understöder idén att det grundas ett centrum för tvärvetenskaplig havsforskning och vill att frågan avgörs utifrån vad som främjar havsforskningen och sakargument och inte som en administrativ omorganisering. Om regeringens proposition antas, anser fakulteten det vara synnerligen viktigt att Finlands miljöcentralens verksamhet i Helsingfors för att förstärka Östersjöforskningen så snabbt som möjligt flyttar till kampusområdet i Vik. Detta främjar samarbetet och synergien mellan Finlands miljöcentral och den växande tvärvetenskapliga havsforskningen vid universitetet. Också Finlands Akademi och flera andra remissinstanser anser att förslaget att inrätta ett havsmiljöcenter är riktigt med tanke på vetenskapen.

Den nationella havsforskningskommittén i Finland framhåller i sitt utlåtande att den självständiga forskningsinstitutionen Havsforskningsinstitutet inte borde läggas ned. Kommittén förhåller sig kritisk till propositionens kunskapsunderlag och motiveringarna till behovet av en reform. Kommittén föreslår att det för att bevara och utveckla havsforskningen och den oceanografiska sakkunskapen i Finland byggs ett havsmiljöcenter vars kärna skulle utgöras av nuvarande Havsforskningsinstitutet.

Finlands naturskyddsförbund rf föreslår att Havsforskningsinstitutets nuvarande verksamhet inte splittras mellan två olika institu-

tioner. Förbundet föreslår ett enda centrum för havsforskningen där Havsforskningsinstitutets nuvarande kärna bevaras och dit verksamheter från andra inrättningar kan överföras. Natur och Miljö rf förhåller sig kritisk till regeringens proposition och anser att den föreslagna lösningen försvagar havsforskningen i och med att den biologisk-kemiska och fysikaliska forskningen skiljs från varandra och både lagstiftningen som specifikt gäller havsforskningen och den särskilda budgeten för havsforskningen slopas. WWF (Världsnaturfonden) fruktar att Finlands förmåga att svara på internationella utmaningar kommer att försvagas om den biologiska och kemiska forskningen överförs till Finlands miljöcentral och den fysikaliska oceanografin till Meteorologiska institutet.

Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade (FOSU) rf anser att behandlingen av de alternativa lösningarna är ytlig och anmärker att granskningen inte omfattar förslaget om inrättandet av ett centrum för havsforskningen som också har förekommit i den offentliga diskussionen och som kommer från Havsforskningsinstitutet och institutets personal. FOSU föreslår att regeringen inte överlämnar den proposition som utlåtandet gäller till Riksdagen. Löntagarorganisationen Pardia rf kräver att regeringens proposition ändras i första hand så att den motsvarar regeringsprogrammet, och i andra hand så att den motsvarar minister Lehtomäkis förslag om ett Havsmiljöcenter vid Finlands miljöcentral. Det nya lagförslaget borde enligt Pardia sändas på ett nytt omfattande remissförfarande så att personalen hörs. Pardia kräver också att forskningsfartyget Arandas finansiering ska tas upp i lagförslaget så att det är möjligt att utnyttja fartyget för forskningsändamål minst 120 dygn om året. Också i vissa andra utlåtanden har det uttryckts oro för tryggheten av Arandas verksamhet i fortsättningen. Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf fäster liksom FOSU och Pardia särskild uppmärksamhet vid de sakfrågor som gäller personalens ställning och löner samt de viss-tidsanställdas ställning i samband med omställningen.

Efter remissen har utkastet till propositionen kompletterats i synnerhet när det gäller

förslaget om inrättandet av ett Havsmiljöcenter.

Ett sammandrag har gjorts över utlåtandena och de har i tillämpliga delar beaktats i propositionen.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om upphävande av lagen om havsforskningsinstitutet

1 §. I paragrafen föreskrivs att lagen om havsforskningsinstitutet (1259/1987) jämte ändringar upphävs. Genom upphävandet av lagen om havsforskningsinstitutet upphävs utan en särskild bestämmelse också de förordningar som har utfärdats med stöd av lagen.

2 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om vilka av Havsforskningsinstitutets uppgifter som överförs till Meteorologiska institutet. Till Meteorologiska institutet överförs övervakningen av och forskningen i Östersjöns fysik som bedrivs vid Havsforskningsinstitutet. Verksamheten som gäller Östersjöns tillstånd och globala miljöförändringar överförs till Meteorologiska institutet till den del som den avser klimatförändringens verkningar och modellering av havets fysik. Forskningen i havets dynamik och de tjänster som produceras i anslutning till forskning överförs också till Meteorologiska institutet. I detta ingår även de operationella verksamheterna och forskningsverksamheten som bedrivs vid Havsforskningsinstitutet och som betjänar trafiksektorn. Till Meteorologiska institutet förläggs också Antarktistologiskgruppen (FINNARP) som har hand om uppgifter som hör till arrangemangen av expeditioner och underhållet av forskningsstationer. Om Meteorologiska institutets uppgifter föreskrivs närmare genom en ändring av 1 § i lagen om meteorologiska institutet (585/1967).

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om vilka av Havsforskningsinstitutets uppgifter som överförs till Finlands miljöcentral. Till Finlands miljöcentral överförs forskningen och övervakningen som gäller Östersjöns kemi och biologi. Till Finlands miljöcentral överförs också forskningsprogrammet om processer i Östersjön samt övervakningen och laborativ verksamheten i anslutning till forskningen i Östersjöns tillstånd och globala förändringar. Om uppgifter som överförs till Finlands miljöcentral föreskrivs genom att

det fogas ett nytt 3 mom. till 6 § i lagen om miljöförvaltningen (55/1995).

I paragrafens 3 mom. föreskrivs det om överförande av Havsforskningsinstitutets tekniska och administrativa tjänster. Uppgifterna som nämns i momentet överförs på det sätt som uppgifterna som anges i 1 och 2 mom. kräver till Meteorologiska institutet eller Finlands miljöcentral i överensstämmelse med vilken servicehelhet de nämnda tjänsterna hör till.

3 §. I paragrafen föreskrivs om överföringen av tjänsterna vid Havsforskningsinstitutet till Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral samt de rättigheter och skyldigheter som ansluter till anställningsvillkoren och hur lönerna bestäms vid tidpunkten för överföringen. Lönen i de mottagande organisationerna grundar sig på respektive organisations lönesystem, liksom också varje persons månadslön och ändringar av månadslönen. Vid tidpunkten för övergången har personalen dessutom rätt till ett lönetillägg som garanterar samma lön som i den överlämnade organisationen, när uppgifternas kravnivå vid tidpunkten för övergången är densamma som tidigare, men den månadslön som betalas i den mottagande organisationen är lägre än den som betalades i den överlämnade organisationen.

I de fall där uppgiftens kravnivå förändras, beräknas lönetillägget som skillnaden mellan den lön som betalades i den överlämnade organisationen för den aktuella uppgiften med lägre kravnivå och månadslönen som betalas i den mottagande organisationen.

En höjning av månadslönen efter tidpunkten för övergången sänker beloppet av lönetillägget med ett belopp som motsvarar höjningen. Lönetillägget upphör i så fall när månadslönen är lika stor som månadslönen och lönetillägget tillsammans vid tidpunkten för övergången. I annat fall finns lönetillägget kvar så länge som uppgifterna utan avbrott bevaras minst på den kravnivå som de hade i den mottagande organisationen vid tidpunkten för övergången. I fråga om en visstidsanställning finns lönetillägget dock kvar högst till dess att visstidsanställningen upphör.

4 §. I paragrafen föreskrivs att de ärenden, avtal och andra förbindelser, rättigheter och skyldigheter som är aktuella vid Havsforskningsinstitutet överförs till den del som de hör till Meteorologiska institutet till Meteorologiska institutets kompetensområde och till den del som de hör till Finlands miljöcentralens kompetensområde till Finlands miljöcentral.

1.2 Lagen om meteorologiska institutet

1 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att de uppgifter som överförs från Havsforskningsinstitutet fogas till Meteorologiska institutets uppgifter. Vidare föreslås att Meteorologiska institutets basuppgifter uppdateras så att de motsvarar den nuvarande situationen genom att de uppgifter som Meteorologiska institutet har fått sedan lagen stiftades 1967 och situationen efter överföringen av havsforskningsuppgifterna fogas till lagen.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om Meteorologiska institutets ställning som service- och forskningsinstitut som lyder under Kommunikationsministeriet. I momentet föreskrivs om Meteorologiska institutets uppgifter på allmän nivå. Till Meteorologiska institutets uppgifter hör enligt momentets 1 punkt att producera vädertjänster och tjänster som gäller havens fysik. Tjänster produceras för behov som landets allmänna säkerhet, trafiken, transporten, näringslivet och medborgarna har.

Enligt momentets 2 punkt skaffar och upprätthåller Meteorologiska institutet tillförlitlig information om atmosfärens och havens fysiska tillstånd och kemiska sammansättning och deras verkningar i det finländska samhällets olika delområden och internationellt. Med information om den kemiska sammansättningen avses i fråga om haven speciellt växthusgaser som verkar mellan atmosfären och havet och deras verkning.

I momentets 3 punkt föreskrivs om Meteorologiska institutets uppgifter som gäller den meteorologiska forskningen, den fysikaliska havsforskningen, forskningen om polarområden och den jordnära rymden samt om annan forskning som har en nära anknytning till området.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs närmare om de uppgifter som nämns i 1 mom. och de omständigheter som Meteorologiska institutet måste beakta då det utför dessa uppgifter. I momentets 1 punkt föreskrivs det om varnandet för faran som uppstår av ändringar i väderleken och havets tillstånd. Institutets varningsskyldighet utvidgas till att gälla allmänt olika typer av väderleksförändringar och dessutom fysikaliska förändringar i havets tillstånd i och med överföringen av Havsforskningsinstitutets uppgifter.

I momentets 2 punkt föreskrivs om om prognoser och varningar som gäller spridningen av farliga ämnen i atmosfären. Dessa uppgifter ska ändå inte i första hand ankomma på Meteorologiska institutet om de hör till någon annan myndighets uppgifter. Genom bestämmelsen betonas Meteorologiska institutets övergripande ansvar för utfärdande av prognoser och varningar eftersom det på detta sätt säkerställs att det i alla situationer varnas snabbt om farliga ämnen som sprider sig i atmosfären.

I momentets 3 punkt föreskrivs om tillhandahållande av tjänster på Meteorologiska institutets verksamhetsområde och speciellt för säkerställande av försvaret och försvarsmaktens övriga verksamhet. Av de tjänster som Meteorologiska institutet producerar för försvarsmakten är över 90 procent flygvädertjänster, varför det anses vara viktigt att de nämns i en bestämmelse på lagnivå. Försvarsmaktens övriga verksamhet täcker bl.a. internationella humanitära uppdrag och internationella krishanteringsuppgifter. Avsikten är att garantera lämpliga vädertjänster till stöd för sådana uppdrag.

I momentets 4 punkt föreskrivs om Meteorologiska institutets uppgifter för räddningsväsendet och sjöräddningsväsendet. Ansvar för upprätthållande och regelbunden distribution av vädertjänster för räddningsväsendets och sjöräddningsväsendets behov har tagits in i paragrafen därför att den skyldighet som grundar sig på räddningslagen och sjöräddningslagen ska framgå tydligare. Tillämpningsområdet för räddningslagen och sjöräddningslagen täcker brådskande åtgärder som ska vidtas när det inträffar olyckor. Flygväderprognoser måste levereras kontinuerligt till räddningsväsendet och gränsbevak-

ningsväsendet. Om en flygväderprognos börjar sammanställas först när ett räddningsuppdrag inleds är prognosen inte tillgänglig när räddningsuppdraget utförs.

I momentets 5 punkt föreskrivs om stödande av andra myndigheters verksamhet i naturkatastrofer. Denna punkt i momentet gör det möjligt att utvidga de tjänster som riktas till myndigheter från nuvarande skyldigheter såsom varningar för skogsbrand och stormvarningar till olika naturkatastrofer.

I momentets 6 punkt föreskrivs om utvecklande och upprätthållande av nya mättnings- och modellmetoder. Punkten fogas med beaktande av Meteorologiska institutets nuvarande uppgifter och utvecklande av mättnings- och modellmetoder också för oceanografiska tjänster och den fysikaliska havsforskningen.

I momentets 7 punkt föreskrivs om produktion av experttjänster på beställning. Att punkten fogas till lagen fastställer uppgiften som institutet redan nu utför. Experttjänster produceras bl.a. i samband med utvecklandet av infrastrukturen vid utländska samarbetsinstitutioner samt till stöd för bedömning av miljökonsekvenser i kommunerna eller inom industrin samt på beställning för andra ändamål.

I momentets 8 punkt föreskrivs om Meteorologiska institutets deltagande i internationella uppdrag, produktion av observationsmaterial för internationellt bruk samt uppgiften att representera Finland i internationella organisationer. I denna punkt i momentet nämns de internationella uppgifter som Meteorologiska institutet och Havsforskningsinstitutet redan nu har hand om för den del de ankommer på Meteorologiska institutet.

1.3 Lagen om miljöförvaltningen

6 §. Det föreslås att Finlands miljöcentrals verksamhetsområde utvidgas så att Havsforskningsinstitutets kemiska och biologiska havsforskning och övervakning överförs till Finlands miljöcentral. Överföringen av uppgifterna utvidgar samtidigt den havsforskning som bedrivs vid Finlands miljöcentral och ger synergifördelar. Därför fogas enligt förslaget till 6 § i lagen om miljöförvaltningen ett nytt 3 mom. där det för tydlighetens skull

uttryckligen nämns att det till Finlands miljöcentrals uppgifter hör att inom sitt verksamhetsområde bedriva tvärvetenskaplig havsforskning och verksamhet som stöder forskningen.

1.4 Sjöräddningslagen

4 §. Det föreslås att paragrafen ändras så att Havsforskningsinstitutet stryks från förteckningen över övriga sjöräddningsmyndigheter i 1 mom. och från 2 mom. 3 punkten. Meteorologiska institutet och Finlands miljöcentral kommer i egenskap av miljömyndigheter också i fortsättningen att höra till övriga sjöräddningsmyndigheter. I 1 mom. och 2 mom. 5 punkten ersätts dessutom kommunernas brandkårer med det regionala räddningsväsendet.

1.5 Lagen om förhindrande av miljöförorenning från fartyg

30 §. Det föreslås att omnämmandet av Havsforskningsinstitutet stryks bland de myndigheter som är skyldiga att delta i övervakningen och ge övervakningsmyndigheterna handräckning.

31 §. Det föreslås att omnämmandet av Havsforskningsinstitutet stryks bland de myndigheter som är skyldiga att ge handräckning till de myndigheter som bekämpar fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor. Havsforskningsinstitutets handräckning har gällt hydrografi och strömningsmodeller och dessa uppgifter överförs till Meteorologiska institutet. Därför föreslås att Meteorologiska institutet fogas till förteckningen över myndigheter.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Det föreslås att vissa ändringar som anknyter till indelningen i verksamhetsområden görs i reglementet för statsrådet (262/2003). Dessutom ändras statsrådets förordning om meteorologiska institutet (505/2004) så att institutets uppgifter justeras och ledningsmodellen för organisationen preciseras så, att det i stället för en direktion tillsätts en delegation som ska biträda kommunikationsmini-

steriet och främja samarbetet med institutets kontaktgrupper. Dessutom görs det ändringar i vissa förordningar av kommunikationsministeriet och i miljöskyddsförordningen (169/2000). Arbetsordningarna uppdateras på det sätt som ändringarna kräver.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av 2009.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om upphävande av lagen om havsforskningsinstitutet**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen av den 31 december 1987 om havsforskningsinstitutet (1259/1987) jämte ändringar.

2 §

Av Havsforskningsinstitutets uppgifter överförs till Meteorologiska institutet den fysikaliska observationen av och forskningen kring Östersjön samt den verksamhet som gäller Östersjöns tillstånd och globala förändringar till den del som den avser effekter av klimatförändringen och modellering av havets fysik. Till Meteorologiska institutet överförs också forskningen i havets dynamik med stödtjänster liksom även Antarktislagstikerna (FINNARP) bland de tekniska tjänsterna.

Av Havsforskningsinstitutets uppgifter överförs forskning och observation som gäller Östersjöns kemi och biologi till Finlands miljöcentral. Till uppgiftshelheten hör ett forskningsprogram kring Östersjöns processer samt observation och laboratorieverksamhet som hör till forskningen kring Östersjöns tillstånd och globala förändringar.

Havsforskningsinstitutets tekniska och administrativa tjänster överförs till Meteorologiska institutet eller Finlands miljöcentral på det sätt som de uppgifter som nämns i 1 och 2 mom. förutsätter.

3 §

Den personal i arbetsavtals- och tjänsteförhållande vid Havsforskningsinstitutet som sköter uppgifter som överförs till Meteorologiska institutet samt motsvarande tjänster och uppgifter i arbetsavtalsförhållande överförs när denna lag träder i kraft till Meteorologiska institutet, och den personal i arbetsavtals-

och tjänsteförhållande vid Havsforskningsinstitutet som sköter uppgifter som överförs till Finlands miljöcentral samt motsvarande tjänster och uppgifter i arbetsavtalsförhållande, med undantag för överdirektören och överdirektörstjänsten, överförs när denna lag träder i kraft till Finlands miljöcentral.

För överföring av en tjänst eller en uppgift inom samma pendlingsregion behövs inte tjänstemannens eller arbetstagarens samtycke. Den personal som överförs behåller de rättigheter och skyldigheter som gäller vid överföringen enligt villkoren för anställningsförhållandet. Högre lön än månadslönen enligt den mottagande organisationens lönesystem garanteras under förutsättning att kravnivån för den anställdas uppgifter i den mottagande organisationen motsvarar minst dennes uppgifter i den överlämnande organisationen. Den anställda har i så fall rätt att få ett lönetillägg som är lika stort som skillnaden mellan månadslönen i den överlämnande organisationen och månadslönen i den mottagande organisationen.

Om de uppgifter som hör till en tjänst ändras väsentligt och en ny tjänst inrättas i stället för den tidigare, får den nya tjänsten tillsättas utan att den ledigförklaras.

4 §

När denna lag träder i kraft överförs de ärenden som är aktuella vid Havsforskningsinstitutet och som efter lagens ikraftträdande hör till Meteorologiska institutets kompetensområde till Meteorologiska institutet för avgörande, och de ärenden som är aktuella vid Havsforskningsinstitutet och som efter lagens ikraftträdande hör till Finlands miljöcentralens kompetensområde till miljöcentralen för avgörande. På motsvarande sätt överförs

Havsforskningsinstitutets avtal och andra förbindelser liksom även institutets övriga rättigheter och skyldigheter. Forskningsfartyget Aranda övergår från Havsforskningsinstitutet Finlands miljöcentrals besittning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5 §

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om meteorologiska institutet

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 22 december 1967 om meteorologiska institutet (585/1967) 1 § som följer:

1 §

Meteorologiska institutet är ett service- och forskningsinstitut som är underställt kommunikationsministeriet och som har till uppgift att

1) producera vädertjänster och tjänster som innefattar fysikalisk information om havet för den nationella säkerhetens, trafikens, näringslivets och medborgarnas behov,

2) samla in och upprätthålla tillförlitlig information och kunskaper om atmosfärens och havens fysikaliska tillstånd och kemiska sammansättning och uppgifter om hur dessa tillstånd påverkar olika samhällssektorer i Finland och internationellt, samt

3) bedriva och främja meteorologisk forskning, fysikalisk havsforskning, polarforskning, forskning som gäller den jordnära rymden och annan forskning med nära anknytning till verksamhetsområdet.

När Meteorologiska institutet utför de uppgifter som nämns i 1 mom. har institutet särskilt i uppgift

1) att varna för sådana förändringar i väderlek och de fysikaliska förhållandena i havet som orsakar fara,

2) att ansvara för prognoser som gäller spridningen av skadliga ämnen i atmosfären och för varningar som utfärdas i samband

med prognoserna när detta inte hör till någon annan myndighets uppgifter,

3) att producera tjänster inom sitt verksamhetsområde, i synnerhet flygvädertjänster, för tryggnad av landets försvar och säkerställande av försvarsmaktens övriga verksamhet,

4) att svara för insamling och kontinuerlig rapportering av väder- och sjöförhållanden samt ström- och spridningsprognoser för räddningsväsendets och sjöräddningens behov,

5) att stöda andra myndigheters verksamhet vid naturkatastrofer,

6) att utveckla och upprätthålla nya mätmetoder och modeller för tillämpning inom väderlekstjänsten och den oceanografiska tjänsten samt inom den vetenskapliga forskningen,

7) att på beställning producera sakkun- ningstjänster inom sitt område, och

8) att delta i internationellt samarbete som anknyter till institutets uppgifter, producera observationsmaterial för internationellt bruk och företräda Finland i internationella organisationer inom sitt fackområde.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om miljöförvaltningen**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 6 § i lagen av den 24 januari 1995 om miljöförvaltningen (55/1995) ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

6 §

Finlands miljöcentral och dess uppgifter

havsområdets tillstånd samt producerar sakkunnigtjänster på detta område.

Finlands miljöcentral bedriver tvärvetenskaplig havsforskning inom sitt verksamhetsområde och ansvarar för observation av

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 4 § i sjöräddningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i sjöräddningslagen av den 30 november 2001 (1145/2001) 4 § 1 mom. och 4 § 2 mom. 3 och 5 punkten, av dem 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1252/2005, som följer:

4 §

Övriga sjöräddningsmyndigheter

Nödcentralsverket, Meteorologiska institutet, det lokala räddningsväsendet som avses i 3 § i räddningslagen (468/2003), Sjöfartsverket, polisen, försvarsmakten, social- och hälsovårdsmyndigheterna, tullverket och miljömyndigheterna (*övriga sjöräddningsmyndigheter*) är utöver gränsbevakningsväsendet skyldiga att delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i deras verksamhetsområden eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarligt det kritiska läget är eller dess särskilda karaktär och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndig-

hetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift.

De övriga sjöräddningsmyndigheterna har följande uppgifter inom sjöräddningstjänsten:

3) Meteorologiska institutet ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till gränsbevakningsväsendets förfogande,

5) det lokala räddningsväsendet, polisen och tullverket deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av 30 och 31 § i lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 16 mars 1979 om förhindrande av miljöförorening från fartyg (300/1979) 30 § 4 mom. och 31 § 1 mom., sådana de lyder i lag 489/2000, som följer:

30 §

Gränsbevakningsväsendet, polisen, tullen och försvarsmakten är skyldiga att inom sina verksamhetsområden delta i övervakningen och på begäran ge tillsynsmyndigheterna handräckning. Sjöfartsverket är skyldigt att ge Finlands miljöcentral och de regionala miljöcentralerna handräckning i de tillsyns-
uppgifter som avses i 3 mom.

skyldiga att på begäran ge behövlig handräckning till de myndigheter som bekämpar fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor. Om bekämpningen kräver det, ska de nämnda myndigheterna, allt efter sin bekämpningsberedskap, snabbt vidta behövliga åtgärder redan innan begäran om handräckning framställs.

31 §

Gränsbevakningsväsendet, försvarsmakten, Sjöfartsverket, Meteorologiska institutet, polisen, länsstyrelsen och Vägförvaltningen är

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 15 september 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Trafikminister *Anu Vehviläinen*

*Bilaga
Parallelltext*

2.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om meteorologiska institutet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 1967 om meteorologiska institutet (585/1967) 1 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Meteorologiska institutet har till uppgift att införskaffa tillförlitliga uppgifter om Finlands klimat och att handhava väderlekstjänsten med beaktande särskilt av vårt lands näringslivs och den allmänna säkerhetens fordringar, samt att utföra meteorologiska undersökningar. Meteorologiska institutet har vidare till uppgift att utföra geomagnetiska kartläggningar av Finland och undersöka geomagnetismen samt andra därtill nära anslutna geofysikaliska fenomen.

Föreslagen lydelse

1 §

Meteorologiska institutet är ett service- och forskningsinstitut som är underställt kommunikationsministeriet och som har till uppgift att

1) producera vädertjänster och tjänster som innefattar fysikalisk information om havet för den nationella säkerhetens, trafikens, näringslivets och medborgarnas behov,

2) samla in och upprätthålla tillförlitlig information och kunskaper om atmosfärens och havens fysikaliska tillstånd och kemiska sammansättning och uppgifter om hur dessa tillstånd påverkar olika samhällssektorer i Finland och internationellt, samt

3) bedriva och främja meteorologisk forskning, fysikalisk havsforskning, polarforskning, forskning som gäller den jordnära rymden och annan forskning med nära anknytning till verksamhetsområdet.

När Meteorologiska institutet utför de uppgifter som nämns i 1 mom. har institutet särskilt i uppgift

1) att varna för sådana förändringar i väderlek och de fysikaliska förhållandena i havet som orsakar fara,

2) att ansvara för prognoser som gäller spridningen av skadliga ämnen i atmosfären och för varningar som utfärdas i samband med prognoserna när detta inte hör till någon annan myndighets uppgifter,

3) att producera tjänster inom sitt verksamhetsområde, i synnerhet flygvädertjänster, för tryggnad av landets försvar och säkerställande av försvarsmaktens övriga verksamhet,

4) att svara för insamling och kontinuerlig rapportering av väder- och sjöförhållanden samt ström- och spridningsprognoser för räddningsväsendets och sjöräddningens behov,

5) att stöda andra myndigheters verksamhet vid naturkatastrofer,

6) att utveckla och upprätthålla nya mätmetoder och modeller för tillämpning inom väderlekstjänsten och den oceanografiska tjänsten samt inom den vetenskapliga forskningen,

7) att på beställning producera sakkun- ningstjänster inom sitt område, och

8) att delta i internationellt samarbete som anknyter till institutets uppgifter, producera observationsmaterial för internationellt bruk och företräda Finland i internationella organisationer inom sitt fackområde.

Meteorologiska institutet är underställt ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av 4 § i sjöräddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i sjöräddningslagen av den 30 november 2001 (1145/2001) 4 § 1 mom. och 4 § 2 mom. 3 och 5 punkten, av dem 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1252/2005, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

4 §

Övriga sjöräddningsmyndigheter

Övriga sjöräddningsmyndigheter

Nödcentralsverket, Meteorologiska institutet, kommunernas brandkåker, Sjöfartsverket, Havsforskningsinstitutet, polisen, försvarsmakten, social- och hälsovårdsmynd-

Nödcentralsverket, Meteorologiska institutet, *det lokala räddningsväsendet som avses i 3 § i räddningslagen (468/2003)*, Sjöfartsverket, polisen, försvarsmakten, social- och

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

digheterna, tullverket och miljömyndigheterna (*övriga sjöräddningsmyndigheter*) är utöver gränsbevakningsväsendet skyldiga att delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i deras verksamhetsområden eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarligt det kritiska läget är eller dess särskilda karaktär och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift.

De övriga sjöräddningsmyndigheterna har följande uppgifter inom sjöräddningstjänsten:

3) Meteorologiska institutet och *Havsforskningsinstitutet* ställer sakkunskapen inom sina verksamhetsområden till gränsbevakningsväsendets förfogande,

5) kommunernas brandkårer, polisen och tullverket deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande,

hälsovårdsmyndigheterna, *tullverket* och miljömyndigheterna (*övriga sjöräddningsmyndigheter*) är utöver gränsbevakningsväsendet skyldiga att delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i deras verksamhetsområden eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarligt det kritiska läget är eller dess särskilda karaktär och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift.

De övriga sjöräddningsmyndigheterna har följande uppgifter inom sjöräddningstjänsten:

3) Meteorologiska institutet ställer sakkunskapen inom sitt verksamhetsområde till gränsbevakningsväsendets förfogande,

5) *det lokala räddningsväsendet*, polisen och tullverket deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.**Lag****om ändring av 30 och 31 § i lagen om förhindrande av miljöförorening från fartyg**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 16 mars 1979 om förhindrande av miljöförorening från fartyg (300/1979) 30 § 4 mom. och 31 § 1 mom., sådana de lyder i lag 489/2000, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

30 §

30 §

Gränsbevakningsväsendet, polisen, tullen, *Havsforskningsinstitutet* och försvarsmakten

Gränsbevakningsväsendet, polisen, tullen och försvarsmakten är skyldiga att inom sina

är skyldiga att inom sina verksamhetsområden delta i övervakningen och på begäran ge övervakningsmyndigheterna handräckning. Sjöfartsverket är skyldigt att ge Finlands miljöcentral och de regionala miljöcentralerna handräckning i de övervakningsuppgifter som avses i 3 mom.

31 §

Gränsbevakningsväsendet, försvarsmakten, sjöfartsverket, Havsforskningsinstitutet, polisen, länsstyrelsen och vägverket är skyldiga att på begäran ge behövlig handräckning till de myndigheter som bekämpar fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor. Om bekämpningen kräver det, skall de nämnda myndigheterna, allt efter sin bekämpningsberedskap, snabbt vidta behövliga åtgärder redan innan begäran om handräckning har framställts.

verksamhetsområden delta i övervakningen och på begäran ge tillsynsmyndigheterna handräckning. Sjöfartsverket är skyldigt att ge Finlands miljöcentral och de regionala miljöcentralerna handräckning i de tillsynsuppgifter som avses i 3 mom.

31 §

Gränsbevakningsväsendet, försvarsmakten, Sjöfartsverket, *Meteorologiska institutet*, polisen, länsstyrelsen och *Vägförvaltningen* är skyldiga att på begäran ge behövlig handräckning till de myndigheter som bekämpar fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor. Om bekämpningen kräver det, ska de nämnda myndigheterna, allt efter sin bekämpningsberedskap, snabbt vidta behövliga åtgärder redan innan begäran om handräckning framställs.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
